

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักโบราณคดีได้ค้นพบจีน หรือเศษไม้ไผ่ จำนวน 4,942 ชิ้น ในวงซุ้ยแห่งหนึ่ง ที่ลिनยีในแคว้นชานตุง ซึ่งสร้างขึ้นราว พ.ศ. 946-999 ในสมัยพระเจ้าฮั่นวู่ที่ 1 นับเป็นการค้นพบทางโบราณคดีที่มีค่าต่อการสันนิษฐานกำเนิดบทความในประเทศไทยได้ว่า เคยมีการเขียนบทความกันใน ศตวรรษที่ 4 นี้ แต่ไม่ปรากฏรายละเอียดว่าเป็นบทความประเภทใด

ส่วนบทความในยุโรปนั้นตามประวัติวรรณคดีอังกฤษ ได้กล่าวถึงบทความของมองเตญ² (Montagne) ชาว ฝรั่งเศส ว่าเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2114 (ค.ศ. 1571) และเป็นบทความที่เขียนขึ้นจากปัญหา³ โดยผู้เขียนใช้ความคิดพิจารณาปัญหา หลังจากได้อ่านหนังสือจบแล้ว หรือบางครั้งก็หยิบปัญหาของสังคมหรือเหตุการณ์ของโลกขณะนั้นขึ้นมาพิจารณา เช่น พุดถึงคนกับความยุติธรรม แล้วตั้งข้อสงสัย ตั้งคำถามเกี่ยวกับตัวเองก่อน จนกว่าจะได้อธิบาย หรือคำตอบในที่สุด เมื่อมองเตญ รวบรวมผลงานเขียนดังกล่าว

¹ม.จ. สุภัทรทิศ คิคกุล, "อดีตรับใช้ปัจจุบัน จีนคอมมิวนิสต์มองวิชาโบราณคดีอย่างไร" วารสารโบราณคดี 2 (ธันวาคม 2516) : 28

²เปลื้อง ณ นคร, คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์, (พระนคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 121.

³ลลิตา พิธิยกุล, จากการ์สนทนา วันที่ 30 ตุลาคม 2521.

เป็นเล่มแล้วออกจำหน่าย ปรากฏว่ามีคนนิยมอ่านกันมาก และเรียกบทความนี้ว่า "Essais" ต่อมาได้รับการแปลเป็นฉบับภาษาอังกฤษ และเปลี่ยนเป็นเรียกว่า "Essay" เกิดเป็นวรรณกรรมลักษณะใหม่ ที่ต่างจากงานเขียนของ มอญ และในปัจจุบันถือว่างานเขียนประเภท "Essay" เป็นเพียงความเรียงอธิบายประเภทหนึ่ง มิใช่จัดอยู่ในลักษณะของบทความ

สิทธา พิณีภูวคณ¹ กล่าวถึงการเขียนสารคดีว่า "สารคดีเป็นวรรณกรรม ประเภทย่อยแก้ว อีกชนิดหนึ่งซึ่งมีผู้เขียนมาแต่โบราณ แม้ในประเทศไทย เช่นการเขียน คีลาจารึกหลักที่ 1 หรือที่เรียกว่ากันทั่วไปว่า "คีลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง" ซึ่งกรมศิลปากร จัดไว้เป็นอันดับแรกของวรรณกรรม คีลาจารึก" และได้จารึกขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1835 (ค.ศ. 1292) หลังจากทีพ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์อักษรไทย (พ.ศ. 1826) แล้ว 9 ปี ส่วนจะทรงแต่งเอง หรือตราให้คนจารึกตามพระราชดำรินั้น ยังเป็นข้อสันนิษฐานกันอยู่ แต่ ที่สำคัญที่สุด คือ ลักษณะเนื้อความที่บันทึก จัดเข้าเป็นสารคดีประเภท อรรถชีวประวัติ โดยเฉพาะเนื้อความด้านที่ 1 ตั้งแต่ บรรทัดที่ 1 - ที่ 8 ซึ่งเป็นบันทึกพระราชประวัติส่วนพระองค์นั้น ใช้คำว่า "กู" แทนคำว่า พ่อขุนรามคำแหงฯ ส่วนที่เหลืออื่น ออกนั้นเป็นบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจถึงสภาพ เหตุการณ์และความเป็นไปของสังคมสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี จึงกล่าวได้ว่าคีลาจารึกหลักที่ 1 เป็นสารคดีชีวประวัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรชิ้นแรกของโลกวรรณกรรมไทย ที่มีอายุเก่าแก่เกือบศตวรรษ และนอกจากจะใช้เป็นหลักฐานสำคัญ¹ อ่างอิงความรู้ใน สาขาวิชาการต่าง ๆ ในสมัยต่อมาได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นสารคดีที่ให้คุณค่าทาง วรรณกรรม กล่าวคือ ไม่ใช่เป็นบทความ (Article) ทั่วไป แต่เป็นสารคดีคีลาจารึก ที่ให้คุณค่าตรงกับลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมบทความ (Nonfiction) ดังนี้

¹สิทธา พิณีภูวคณ, ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2520), หน้า 40.

1. คุณค่าของความจริง ชีวิตประวัติเป็นวรรณกรรมประเภทที่เก่าแก่ที่สุด
 ในบรรดาวรรณกรรมอื่น ๆ ลิขิตา พินิจภูวดล¹ กล่าวถึงคุณค่าวรรณกรรมประเภท
 นี้ว่า อยู่ที่ "ความจริง" ซึ่งผู้แต่งกล้าเปิดเผยและเขียนอย่างตรงไปตรงมา รวมทั้ง
 ยังเป็นกระจกฉายชีวิตผู้แต่งได้มากที่สุด และทั่วถึงทุกแง่มุม นอกจากนี้ผู้อ่านจะรู้จัก
 ตัวบุคคลแล้ว ยังเห็นสภาพสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นได้อย่างดีที่สุดด้วย สำหรับศิลาจารึก
 หลักที่ 1 โดยเฉพาะคำที่ 1 นั้น เป็นการเขียนถึงประวัติชีวิตตนเองอย่างตรงไปตรงมา
 เช่นกัน โดยเจตนาเล่าถึงชีวิตครอบครัว และช่วงชีวิตวัยรุ่นที่น่าภาคภูมิใจ เพราะ
 เหตุการณ์ที่ทำให้ได้รับเกียรติแห่งความกล้าหาญในการสงคราม ไม่ได้เขียนในแบบ
 สร้างความสมจริง หรือที่เรียกว่า "Dramatized Conventionalization"
 (โดยมีตัวละครที่มีอำนาจเหมือนมนุษย์แบบที่พงศาวดารนิยม) ดังนั้น แม้จะเป็นอัตชีวประวัติ
 ที่มีความยาวเพียง 18 บรรทัด ก็ตามแต่กลับมีคุณค่าทางวรรณกรรมไม่น้อย เพราะเป็น
 ตัวอย่าง ชีวิตวัยรุ่นที่น่าภาคภูมิใจในการทำคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ

2. คุณค่าทางภาษา เป็นบทความที่มีคุณค่าทางภาษาพิเศษเหนือบทความ
 อื่น ๆ ในโลก คือ ประกาศเกียรติในการสร้างวัฒนธรรมทางภาษาไทยไว้โดยเฉพาะ
 เพราะใช้ตัวอักษรที่พอขุนรามคำแหงทรงคิดประดิษฐ์ขึ้นเอง ทั้งเป็นตัวอักษรที่เป็นแบบ
 ฉบับของภาษาไทยปัจจุบัน และยังคงตามหลักการเขียนแบบสากลนิยม คือ เขียนจาก
 ซ้ายไปขวา นอกจากนี้วิธีการเขียนศิลาจารึกหลักที่ 1 แม้จะใช้ภาษาร้อยแก้วก็เรียบร้อย
 กรอง แต่ใช้สำนวนภาษาที่สละสลวย สั้น กระชับรัด กินใจความกว้าง ให้ทั้งมโนภาพ
 และจินตนาการแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจน การเรียบเรียงเหตุการณ์เป็นลำดับต่อเนื่อง
 กัน จัดเป็นศิลปะการเขียนที่สูงส่ง เป็นวิธีการเขียนที่ดีที่เป็นแบบฉบับใหญ่ชิ้นในสมัยหลัง
 แต่งตามหรือกล่าวไว้ในผลงาน

¹ ลิขิตา พินิจภูวดล, วรรณกรรมสุโขทัย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), หน้า 169.

ตัวอย่างสำนวนภาษาบางตอน เช่น

"...ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว... ไวรจักไกรคำข้างคำ คำวักคำควายดำ..."

"...เห็นข้าวท่านบ่ไคร่พิน เห็นสินท่านบ่ไคร่เคียด"

"...ไพร่ฟ้าหน้าปก กลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมีความ เจ็บท้องข้องใจ..."

"...ทั้งผู้ชายผู้หญิง ผูกทวยมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงศีล เมื่อพรรษาทุกคน เมื่อออกพรรษา กรานกรฐิน เดือนหนึ่งถึงแล้ว"

"คนเสียดกัน เข้ามาคู่ท่านเผาเทียน ท่านเล่นไฟ เมืองสุโขทัยนี้มีคั้งจักแตก" ลักษณะการเขียนแบบร้อยแก้ว กึ่งร้อยกรองเช่นนี้ "นักวรรณคดีได้ให้ความเห็นว่า เป็นตัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงยุคสมัยของวรรณกรรม"¹

ทั้งคำที่พบในศิลาจารึก หลักที่ 1 นั้นยังคล้ายคำในภาษาไทยภาคพายัพและภาคอีสานปัจจุบัน เช่น เมื่อ ตู อ้าย หมากส้ม เตียมแต่ (คั้งแต่) อีสานว่า เจียมแต่ ลูทาง (สบุก เสรี) อีสานว่า ลูทาง ยูทาง พายพว่า ยูทาง

ดา

3. คุณค่าด้านความรู้ สารัตถคติ ในศิลาจารึกหลักที่ 1 นี้ ประกอบด้วย ศาสตร์ที่ใช้เป็นแนวในการศึกษา หรือใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง ความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ใกล้เคียงสาขา เช่น

3.1 ความรู้ทางด้านกฎหมายและการศาล ให้ความรู้เรื่องกฎหมาย ภาชีอากร กฎหมายมรดก การพิจารณาคดีที่ให้สิทธิราษฎร และผู้น้อยฟ้องร้องคดีความได้ กฎหมายการปกครองประเทศราช และการปฏิบัติต่อเชลยศึก การสั่งกระดิ่งร้องทุกข์ และการตัดสินคดีความด้วย องค์พระมหากษัตริย์เอง รวมทั้งกฎหมายการจับจองทรัพย์สิน

ความรู้ทางด้านกฎหมายและการศาลนี้ จากปาฐกถาของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ซึ่งแสดง ณ สมาคมโรงเรียนราษฎร พ.ศ. 2508 ถือว่า

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30.

คิลาจาร์กพอซุนรามคำแหง เป็นรัฐธรรมนูญ ฉบับแรกของไทย เพราะแสดงถึงการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างมากไม่ว่าจะเป็นทางใด น.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ยังได้เปรียบเทียบให้เห็นว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับเก่าแก่เทียบได้กับรัฐธรรมนูญของอังกฤษ ฉบับ แมกนาคาร์ทา¹ (Magna Carta) สมัยพระเจ้า John (King John of England 1199-1216)

3.2 ความรู้ด้านการปกครอง ใหญ่อาณได้รับความรู้ว่าการปกครอง สมัยพอซุนรามคำแหงและการจัดระบบหัวเมืองเป็นแบบ "พ่อปกครองลูก" หรือที่เรียกว่า Paternal Government or Paternalism หากแต่พอซุนรามคำแหงทรงใช้อำนาจเด็ดขาด แบบ Autocratic ในการตัดสินใจไทย คือ เขียนคำสั่งสอนประชาชนได้ในฐานะบุตร และทรงอุ้มชูประชาชนพลเมืองเสมือนบิดาและบุตรในครอบครัวเดียวกัน ส่วนการจัดระบบหัวเมืองแบ่งเป็น เมืองอุปราช เมืองขึ้นและเมืองออก เมืองท้าวพระยามหานคร และเมืองประเทศราช

3.3 ความรู้ด้านเศรษฐกิจ เนื้อความที่บันทึกในคิลาจาร์กหลักที่ 1 ละทิ้งท่อนภาวะเศรษฐกิจชาวสุโขทัยว่ามีคลังอุดมสมบูรณ์มาก เพราะ "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว..... เจ้าเมืองบเอาจกอบในไพร่ลูทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ที่นำไปขาย..... ใครจักใครค้าเงินค้าทองคำ" เป็นยุคสมัยที่เปิดการค้าแบบเสรี (laissez-faire) โดยรัฐบาลยกเลิกการเก็บภาษี "จกอบ" หรือจังกอบ(ภาษีผ่านด่าน) ทั้งให้สิทธิในการค้าขายสินค้าทุกประเภท ส่งเสริมการค้าภายในและระหว่างประเทศ นอกจากนี้บทความคิลาจาร์กหลักที่ 1 ยังแสดงให้เห็นเข้าใจว่า การที่เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด ในสมัยนี้ เพราะ พอซุนรามคำแหงทรงส่งเสริมเกษตรกรรมด้วยการชลประทาน โดยวิธีสร้าง "สระกวางส์"² คือทำเขื่อนกั้นดินระหว่างเขาก็อ้ายมากับเขาพระบาทใหญ่

¹Encyclopedia of Americana Vol.18, 19 p. 123.

²สิทธา พิณีภูวคด, วรรณกรรมสุโขทัย, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), หน้า 66 อ้างจาก มิสึ โทกสันเตียะ, "สระกวางส์หรือท่านบพระร่วง," หนังสืออนุสรณ์พอซุนรามคำแหง, หน้า 209.

ยาว 400 เมตร (ปัจจุบันเหลือซาก อยู่ราว 300 เมตร) เกิดอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เรียก "น้ำโลก" มีการฝังท่อประปา สร้างถนนพระร่วงเชื่อม เมืองสุโขทัยไปพิษณุโลก และอีกสายหนึ่งจากสุโขทัยไปกำแพงเพชร รวม 2 สาย ทรงส่งเสริมการอุตสาหกรรม ขึ้นด้วยขามสังคโลกโดยทรงนำช่างจากเมืองจีนมาสอนวิธีให้คนไทย

3.4 ความรู้ด้านวัฒนธรรม และศิลปกรรม จากเนื้อความในศิลาจารึก

หลักที่ 1 ทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงลักษณะนิสัยใจคอ ชาวสุโขทัยว่าทุกคนชั้นมักเป็นคนใจบุญสุนทาน และตั้งมั่นในศีลธรรมอันดีงาม นอกจากนี้ยังมีในพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัดแล้ว ยังมีประเพณีสำคัญหลายอย่าง ซึ่งบางอย่างตกทอดมาถึงปัจจุบันคือ รักษาศีลตลอดพรรษา ทอดกฐิน และบูชาพระชะงุ้มมี พ่อขุนรามคำแหง ทรงเป็นองค์สำคัญในการปลูกฝังความรู้ด้านจริยศาสตร์ ในรูปการศึกษา มวลชน หรือ Mass Education โดยให้พระเทศน์เหนือชกานหินทุกวันพระ

ส่วนศิลปกรรมนั้น ได้ให้ความรู้และข้อวินิจฉัยว่า ศิลปแบบสุโขทัยจัดเป็นศิลปะไทยที่งดงามที่สุด ทั้งมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองมากที่สุด โดยเฉพาะปฏิมากรรมการสร้างพระพุทธรูปปางลีลาที่เรียกกันว่า "พระกำแพงเซียง" ด้านสถาปัตยกรรมก็มีลักษณะเฉพาะและอาจนำมาเป็นข้อเปรียบเทียบกับความเจริญด้านถาวรวัตถุในปัจจุบัน เช่น การสร้างศูนย์การค้า (ปลาน) เชื้อนไฟฟ้าพลังน้ำ (ศรีทงส์) อ่างเก็บน้ำ (น้ำโลก) เคหสถาน ฯลฯ

4. คุณค่าทางวรรณกรรม การสร้างศิลาจารึกเป็นประเพณีโบราณที่ไทยได้แบบ

อย่างจากขอมและขอมก็ได้แบบอย่างมาจากอินเดียอีกต่อหนึ่ง ศิลาจารึกที่เป็นประเภทบันทึกและมีคุณค่าทางวรรณกรรมมากที่สุด คือ ศิลาจารึกหลักที่ 1 ถือเป็นหลักฐานชิ้นแรกในวงวรรณกรรมไทยที่ให้คุณค่าทางด้านสารัตถะมากที่สุด เพราะเนื้อความบันทึกมีใช้บันทึกเหตุการณ์ธรรมดาหรือบันทึกในแบบจดหมายเหตุ แต่เป็นการบันทึกแบบสารัตถคติที่รวบรวมความหลายประเภท เช่น ข้อความที่แสดงถึงอัตชีวประวัติ พ่อขุนรามคำแหง ข้อเขียนวิชาที่^กให้คุณค่าทางด้านความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ดังกล่าว นอกจากนี้ภาษาสำนวนยังเป็นที่น่าสนใจหรือเป็นแบบอย่างในการแต่งวรรณกรรมยุคต่อมา แม้แต่ในปัจจุบัน

ตามที่กล่าวถึงลักษณะและคุณค่าของวรรณกรรมศึกษารีกหลักที่ 1 นี้ เพื่อเป็นแนวพิจารณาเปรียบเทียบให้เห็นความสำคัญทางด้าน

1. ใช้เป็นหลักฐานในการสันนิษฐานอายุและกำเนิดสารัตถคดีในประเทศไทย ใค้ที่ใค้ที่สุดว่ามีการจารึกวรรณกรรมอัตชีวประวัติเป็นครั้งแรกในสมัยพอซุนรามคำแหง และพิเศษกว่าชาติอื่นคือจารึกลงในศิลา

2. เป็นหลักฐานแสดงถึงลักษณะการเขียนสารัตถคดีในสุโขทัยว่าเป็นเช่นไร ถึงแม้จะไม่ปรากฏหลักเกณฑ์การเขียนไว้โดยเฉพาะ แต่ผู้อ่านสามารถวินิจฉัยจากหลักฐานดังกล่าวได้ว่า มีองค์ประกอบครบถ้วนตามหลักการเขียนสารัตถคดีหรือไม่ รายละเอียดต่าง ๆ ในสารัตถคดี นั้นช่วยผู้อ่านได้รับคุณค่าทางวรรณกรรมและศาสตร์ต่าง ๆ

สารัตถคดีในภาษาไทยแบ่งตามลักษณะการขยายตัวของรูปแบบได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. สารัตถคดีจารึก ได้แก่ศึกษารีกหลักที่ 1 ของพอซุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งจารึกเมื่อ พ.ศ. 1835 นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2522) มีอายุราว 626 ปี ลักษณะเพื่อความที่บันทึกจัดอยู่ในประเภทสารัตถคดีอัตชีวประวัติและวิชาการ

ถึงแม้สารัตถคดีจะเกิดขึ้นมาพร้อมกับวรรณกรรมอื่น ๆ ในสมัยสุโขทัย แต่ในรัชสมัยและยุคสมัยต่อมาไม่ปรากฏว่ามีการกล่าวถึง สารัตถคดีใด ๆ อีก ความเจริญรุ่งเรืองของวรรณกรรมไทยต่อจากสมัยสุโขทัยจนถึงรัตนโกสินทร์ เป็นความเจริญทางด้านร้อยกรองเป็นส่วนมากแม้แต่ช่วงที่เป็นยุคทองของวรรณคดีก็ตาม

สารัตถคดีศึกษารีกหลักที่ 1 เป็นที่รู้จักอีกครั้งหนึ่ง ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวครั้งยังทรงผนวช ทรงเป็นพระองค์แรกๆ ที่เห็นความสำคัญของการศึกษาศิลปศาสตร์ จึงทรงเผยแพร่ให้คนอื่น ๆ ได้เห็นด้วย แต่เป็นการ "เห็น" เฉพาะหมู่ชนกษัตริย์ ซึ่งหันไปสนใจศึกษาทางด้าน อักษรศาสตร์ โบราณคดีและประวัติศาสตร์ มากกว่าจะศึกษาลักษณะและคุณค่าของสารัตถคดีจารึก รวมทั้งผู้ที่อ่านสารัตถคดีจารึกหลักที่ 1 ออกเป็นคนแรก กลับเป็นนักปราชญ์ ชาวฝรั่งเศส คือ ศาสตราจารย์ ยอช เซเดส์

2. บทความตีพิมพ์ มีลักษณะการเขียนตรงกับ Article ของอังกฤษ บทความตีพิมพ์เรื่องแรกเกิดขึ้น ในรัชกาลพระบาทพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ บทความที่ลงในหนังสือพิมพ์บางกอกรีคอร์เดอร์ ฉบับปฐมฤกษ์ 4 กรกฎาคม 2387 มีอายุถึงปัจจุบัน (2522) รวม 135 ปี บทความส่วนใหญ่เป็นบทความทางการเมือง ใช้หนังสือพิมพ์เป็นสนามในการลงบทความตอบโต้ระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับนักหนังสือพิมพ์และผู้อ่าน จัดแบ่งประเภทการเขียนตามลำดับการกำเนิดของบทความตีพิมพ์ในภาษาไทยได้ดังนี้

2.1 บทความของนักเขียนชาวต่างประเทศ คือบทความของ หมอมริคเลย์ (Dr. Dan Beach Bradley)^{1, 2} ซึ่งลงพิมพ์ในบางกอกรีคอร์เดอร์ ฉบับปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2387 เป็นบทความตีพิมพ์ฉบับแรก และมีบทบาททางด้านการเมืองของไทยเป็นครั้งแรก โดยกล่าวประนามความประพฤติของ นาย โอบาเรต กงสุลฝรั่งเศสว่าประพฤติน่าไม่สมกับเป็นทูตของพระเจ้าหุยส์แห่งฝรั่งเศส บทความนี้ทำให้เกิดการฟ้องร้องกันขึ้น หมอมริคเลย์แพ้คดี จึงต้องเสียค่าปรับมากมาย จากหลักฐานการวิจัยของพรภิรมย์ เอี่ยมธรรม ได้แสดงให้เห็นชัดว่า บทความตามที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ของเมืองไทยเกิดขึ้นพร้อมกับกิจการหนังสือพิมพ์ คือ เกิดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เป็นบทความภาษาไทยที่ผู้เขียนเป็นชาวต่างประเทศ และมีแนวโน้มไปในทางการเมืองระหว่างประเทศ

¹พรภิรมย์ เอี่ยมธรรม, "บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถึง สิ้นยุคสงครามโลกครั้งที่สอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2616), หน้า 4.

²ชัยนันท์ นันทพันธ์, "เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว" วารสารธรรมศาสตร์, 6 (ตุลาคม-ธันวาคม 2520):

นักเขียนบทความภาษาไทย ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศอีกผู้หนึ่งคือ หมอสมิท (Samual John Smith) ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ชื่อ "จดหมายเทศุสยามสมัย" ของเขาเอง เป็นบทความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบ้านการเมือง และลงจดหมายร้องทุกข์จากประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน

ในระยะแรก ๆ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพอพระทัยในกิจการหนังสือพิมพ์บางกอกรีคอร์เดอร์ อยู่บ้าง แต่หลังจากที่ลงบทความทางการเมืองมากขึ้น และการที่ประชาชนส่งข้อเดือดร้อนลงหน้าสื่อพิมพ์นั้น ทรงเห็นว่า เป็นความผิดที่สื่อความไม่สุจริตไม่ไว้ใจ จึงทรงออก "ประกาศทิ้งหนังสือและลงหนังสือพิมพ์" ห้ามการเขียนบทความทางการเมืองและลงเรื่องราวร้องทุกข์

2.2 บทความแปล เริ่มขึ้นครั้งแรกในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพราะบทความมีความสำคัญมากขึ้น และมีรูปแบบต่างไปจากที่เคยมีมา บทความแปลเรื่องแรก คือ "กษัตริย์เมืองยูในเค็คเสตทส์" ลงพิมพ์ใน "ครุโณวาท" หนังสือพิมพ์ซึ่งพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าเกษมสันต์โสภาคย์ทรงเป็นเจ้าของ ออกฉบับปฐมฤกษ์เมื่อ 7 กรกฎาคม 2417 และใช้บทความเป็นกระบอกเสียงโจมตีกลุ่มคนหัวเก่า คือ กลุ่มสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ที่มีความเห็นขัดแย้งกับ "สยามหนุ่ม" คือกลุ่มพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่มีจุดมุ่งหมายในการใช้บทความเป็นกระบอกเสียงทางการเมืองอย่างเห็นได้ชัดฉบับแรก

2.3 บทความประจำ หนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ลงบทความประจำคือ "หนังสือพิมพ์ไทย" ฉบับปฐมฤกษ์ พ.ศ. 2451 ของ พระคลังข้างที่ ซึ่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ กุมารในรัชกาลที่ 5 ทรงเป็นองค์พระบรมราชูปถัมภ์ และเป็นพระองค์แรกที่ทรงริเริ่มการเขียนบทความประจำลงในหนังสือพิมพ์ โดยพระราชทานบทความทางการเมืองมาลงเป็นประจำ และใช้พระนามแฝงว่า "รามจิตติ" และ "อัสวพาหุ" เป็นเหตุให้กิจการหนังสือพิมพ์และการที่พิมพ์บทความยิ่งเพิ่มความสำคัญ

และตื่นตัวมากขึ้น เมื่อต่อมา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชมกุฎราชกุมาร (รัชกาลที่ 6) ทรงใช้บทความตอบโต้บทความที่โจมตีฝ่ายปกครองในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ โดยทรงใช้หลักวิชาและเหตุผล เขียนบทความที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวในวงการหนังสือพิมพ์ วงการหนังสือพิมพ์จึงโจมตีกันหนักขึ้น เพราะถือว่า ความเห็นและทัศนะทางการเมืองของ "หนังสือพิมพ์ไทย" ก็คือ นโยบายของรัฐบาล

แม้จะมีการเขียนบทความประจักษ์มากขึ้น แต่ก็ยังนิยมบทความแปลกกันไม่น้อย และบทความแปลกที่มีชื่อในระยะนั้นคือ บทความที่ลงใน "หนังสือพิมพ์ไทย" ฉบับประจำวันที 22 มกราคม 2460 เรื่อง "เยอรมันนี่กับสยาม" ซึ่งแปลจากหนังสือเยอรมัน ชื่อ "คอยต์เซไซตุง" ฉบับวันที่ 1 สิงหาคม 2460

2.4 บทความสารคดี ในรัชกาลนี้มีบทความสารคดีที่ได้รับยกย่องและศิกใจอ่านกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ คือ พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใต้แก่ เรื่อง "ไกลบ้าน" ซึ่งเป็นเรื่องแรกของไทยที่ใช้แนวการเขียนในรูปจดหมาย อีกเรื่องหนึ่งคือ "พระราชพิธีสิบสองเดือน" ซึ่งลงพิมพ์เป็นตอน ๆ แล้วจึงรวมพิมพ์เป็นเล่มเป็นบทความสารคดีที่ให้ความรู้ทางค่าน้ำราคาคนควา และเป็นเรื่องแรกที่เขียนแบบอ้างอิงวรรณกรรมสุโขทัย คือ อ้างตำรับตำราศรีจุฬาลักษณ์ พระราชพิธีสิบสองเดือนนี้ วรรณคดีสโมสรยกย่องว่า เป็นยอดแห่งความเรียงอธิบาย

2.5 บทความวิจารณ์ นักวิจารณ์คนแรกและคนสำคัญในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ ก.ศ.ร.กุหลาบ (ตรุษ ตฤชยานนท์) เป็นคนมีความคิดล้ำยุค โดยใช้บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ "สยามประเภท" ทำหน้าที่เหมือนตัวแทนประชาชน (อย่างหนังสือพิมพ์ปัจจุบัน) คือ ตรวจสอบพฤติกรรมของรัฐบาล และชี้แนวทางใหม่ ๆ แก่สถาบันผู้ปกครองประเทศอย่างไม่เคยมีมาก่อน เรียกร้องให้มีการปกครองโดยมีระบบรัฐสภา เพื่อให้ประชาชนมีส่วนในการปกครอง บทความวิจารณ์แต่ละเรื่องมีข้อเสนอแนะชี้แนวทางสำหรับอนาคตไว้ให้เสมอ นอกจากนี้ ยังเสนอบทความเป็นโครงร่างเรื่องที่ต้องการให้เปลี่ยนระบบการปกครองเป็นประชาธิปไตย

ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว"¹

ก.ศ.ร. กุหลาบไชยทรรณนิกการ วิพากษ์วิจารณ์สังคม และแสดงความคิดเห็นอย่างองอาจ อิทธิพลทางความคิดจากบทความที่เขียนเป็นแรงบันดาลใจให้นักวิจารณ์ต่อมา

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว บทความวิจารณ์มีความก้าวหน้าอย่างมาก สิ่งที่เป็นแรงกระตุ้นให้นักหนังสือพิมพ์และผู้อ่านใช้สิทธิเสรีภาพในการเขียนบทความวิจารณ์ได้เต็มทีคือ การที่ทรงสนับสนุนให้ประชาชนเขียนบทความ โดยส่วนพระองค์แล้วโปรดการเขียนบทความตอบโต้หนังสือพิมพ์ที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างมาก โดยมีใ้ถือพระองค์ว่าเป็นกษัตริย์ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ทรงเป็นกษัตริย์พระองค์แรกที่ใช้บทความวิจารณ์ตอบโต้เหล่านั้นเป็นเครื่องวินิจฉัยการดำเนินนโยบายการปกครองและป้องกันประเทศในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 เช่น เมื่อทรงต้องการเข้าเป็นฝ่ายพันธมิตร และจำเป็นจะต้องประกาศสงครามกับเยอรมันในสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้น ใ้ทรงเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่ฝ่ายไทยจะได้รับนั้นมีมากกว่าการเข้ากับฝ่ายเยอรมัน แต่เพราะความเป็นนักประชาธิปไตยของพระองค์ จึงทรงหวั่นเสียดังความเห็นชอบในการตัดสินใจครั้งนี้นี้จากประชาชนเสียก่อน โดยทรงใช้บทความหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าใจถึงสาเหตุของการที่ประเทศไทยต้องตัดสินใจ เช่นนี้ว่ามีเหตุผลอย่างไร โดยโปรดใ้พระยามุรฉัตร ราชเลขาการในพระองค์ไปชอร่อง หนังสือพิมพ์ "กรุงเทพฯเดลิแมด" ใ้ช่วยลงบทความต่อต้านเยอรมันนี้ นับว่าบทความในรัชกาลนี้มีส่วนสำคัญในการช่วยพาชาติให้รอดพ้นจากภัยของสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้เป็นผลสำเร็จ

¹ พรภิรมย์ เอี่ยมธรรม, "บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถึง สิ้นยุคสงครามโลกครั้งที่ 2, หน้า 20.

2.6 บทความแสดงความคิดเห็น บทความพระราชนิพนธ์ที่ได้รับความสนใจมากเป็นเรื่องแรก คือ "ยิวแห่งบูรพทิศ" ลงในหนังสือพิมพ์ "สยามออฟเซอเวอ์" ใช้พระนามแฝง "อัครพาทู" เป็นบทความประเภทแสดงความคิดเห็นตักแหลม (เรื่องปราด) ในทางการเมืองเกี่ยวกับเศรษฐกิจซึ่งสัมพันธ์กับประเทศไทย บทความนี้แม้จะมีความจริงทุกประการ แต่มีข้อผิดพลาดที่ทำให้ "ยิวแห่งบูรพทิศ" รุ่นใหม่ที่มีชีวิตจิตใจเป็นไทยแล้วเกือบครึ่งประเทศ พลอยกระทบกระเทือนไปด้วย สาเหตุของการเขียนบทความเรื่องนี้เกิดจาก นายเชียวฮวดเล็ง สีมูญเวียง (จีนโดยกำเนิดและอพยพตามบรรพบุรุษมาค้าขายในไทย จนออกหนังสือพิมพ์ฉบับภาษาจีนและไทย ชื่อจีนโนสยามวารศัพท์ พ.ศ. 2446-2450 และมีความรู้ภาษาไทย ขนาดเขียนร้อยกรองได้ดีพอใช้ เป็นทั้งนักการเมือง และนักเขียนบทความประจำลงในจีนโนสยามวารศัพท์ ฉบับภาษาไทย โดยใช้นามปากกาว่า "บาทกฤษร") เขียนบทความสนับสนุน คร.ซุนยัตเซนและสนับสนุนฝ่ายปฏิวัติของจีนอย่างเปิดเผย เพื่อหาเสียงสนับสนุน และรวมเงินจากคนจีนในประเทศไทย ส่งไปสนับสนุนฝ่ายปฏิวัติในประเทศจีน เป็นผลให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่พอพระทัย และทรงรังเกียจคนจีน เพราะทรงเห็นอันตรายหลายประการที่จีนจะเข้ามาเล่นการเมืองในไทย "อัครพาทู" จึงเขียนบทความ เรื่อง "ยิวแห่งบูรพทิศ" ลงใน "สยามออฟเซอเวอ์" เป็นตัวอย่าง แต่ "บาทกฤษร" กลับกล่าวโจมตีโต้ตอบ

ผลจากการเขียนบทความสามารถทำให้ผู้เขียนถูกจำคุกได้คือ พ.ศ. 2456 นายเชียวฮวดเล็ง ถูกศาลตัดสินจำคุก 4 เดือนฐานเขียนบทความลงใน จีนโนสยามวารศัพท์ เป็นทำนองหมิ่นประมาทพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิศิริศันวิศิษฐ์ ซึ่งทรงเป็นอธิบดีศาลฎีกา ขณะอยู่ในอุทธรณ์นั้น นายเชียวฮวดเล็ง ติดคุก 1 เดือนไปแล้ว ครั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบ จึงพระราชทานอภัยโทษ ทั้งที่คดีตัดสินไปแล้ว

2.7 บทความทางการเมือง ในรัชกาลนี้คนไทยมีความตื่นตัวมาก มีการตีพิมพ์บทความในหนังสือพิมพ์เพื่อเรียกร้องให้มีความตื่นตัวทางการเมือง เกิดสงคราม

ปากกาที่เกรี้ยวกราวที่สุดในวงการหนังสือพิมพ์ไทย คือ สงครามปกกระด้าง "โคลนคิดล้อ" ของอัครพาทู และ "ล้อคิดโคลน" ของ โคนันทวิศาล หรือพระยาวิชัยสุนทร นายพลแห่งราชนาวีสยามสมาคม และเนติบัณฑิตนายความ¹ ใจความสำคัญของบทความ "โคลนคิดล้อ" นั้นทรงเปรียบเทียบพระองค์ทรงเป็นผู้ขับเกวียน ซึ่งหมายถึงชาติและมีโคเทียมเกวียนคือ คนไทย ขับเกวียนไปเร็วไม่ได้ เนื่องจากทางเกวียนเป็นโคลน ซึ่งหมายถึงผู้ดวงความเจริญแก่ชาติในด้านต่าง ๆ โคนันทวิศาลจึงตอบโต้อย่างเผ็ดร้อน และกล่าวว่าเป็นการกล่าวโดยไมยุติธรรมโดยอ้างเหตุผลว่า โคลนนั้นอยู่กับที่ การที่คิดล้อเกวียนได้เพราะผู้ขับเกวียนพลาดไปเอง อีกผู้หนึ่งที่กำลังโต้แย้งอย่างรุนแรงคือ "ขุนคำ" แต่มีโคทรงถือสาถักับพระราชทานสายสะพายมงกุฎสยามในงานพระราชพิธีฉัตรมงคล โดยทรงให้เหตุผลเมื่อมีผู้ทูลถามว่า "แพชนะไม่สำคัญหรือคะ ถ้าไปโคนมืออ่อน ๆ เข้าแล้ว หมครดเล็กกันดีกว่า แต่โคนมือแข็งแรง ๆ เราไปแรง เขามาแรง บางทีก็หนีกัน แต่แล้วสนุกพิลึกละเอ็ง"²

2.8 บทความที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การไ้บทความแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และวิจารณ์นโยบายรัฐบาลมีมากขึ้นและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ ช่วง ก่อนปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง เพราะบทความที่ใช้เป็นเครื่องมือแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง วิจารณ์การเมืองนั้นมีอิทธิพลต่อความคิดของประชาชนอย่างมาก เช่น เหตุการณ์สำคัญ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวปลดเสนาบดี ชั้นเจ้าพระยา 6 ท่าน เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำหลังสงครามโลก ด้วยวิธีคุลยภาพ (เพื่อลดพ่อนรายจ่ายของประเทศ) แต่ผู้ดำรงตำแหน่งแทนกลับมาจากพวกเจ้านายทั้งสิ้น ทำให้ข้าราชการและประชาชนไม่พอใจ จึงเขียนบทความโจมตีทันที เช่น

¹ อูทธรณ์ พลกุล "โคนันทวิศาลถูกรุม", 5 วันนักข่าว, (พระนคร : สนิทพิมพ์การพิมพ์, 2514), หน้า 145.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 145.

"ดวงตะวัน" เขียนบทความเรื่อง "ความรักชาติ" ลงพิมพ์ในสารนคร ฉบับ 4 กรกฎาคม 2469 แสดงความคิดเห็นในเรื่อง ให้เลิกบำรุงยศศักดิ์โดยทันที และให้หันมาแก้ไขเศรษฐกิจโดยเร็ว

บทความของ "หมอล่อง" ลงพิมพ์ใน "ปากกาไทย" กล่าวโจมตีการกระทำของรัฐบาล โดยท้าวความว่า สมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 นั้นเลือกคนเข้าทำงานตามความสามารถ

บางบทความ วิจารณ์ลวงเกินสถาบันกษัตริย์ จนถึงบรรยายพรรณหนังสือพิมพ์ เช่น บทความ เรื่อง "ไม่คิดไม่แปลก" ของ "บุคคล" ลงพิมพ์ใน หนังสือพิมพ์ "ไทยหนุ่ม" ฉบับเดือนกรกฎาคม 2470 โดยแสดงเจตนาให้มีบทบาทเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบเก่าอย่างเต็มที่ เขียนรุนแรงถึงขนาดเป็นเชิงกระทงของคณะประมุข ท่านองว่า ".....อย่าว่าแต่ราษฎรที่ไม่ได้รับการศึกษาจะเป็นพลเมืองที่ถ่วงความเจริญ ของประเทศเลย ถึงพระเจ้าแผ่นดินที่มีชีวิตไม่เต็มความ ก็เป็นภัยแก่ประเทศเหมือนกัน การเป็นพระเจ้าแผ่นดินปัจจุบันจะต้องเตรียมตัวเรื่อยมาแต่เมื่อครั้งเป็นรัชทายาท"

บทนำของ "สยามรีวิว" ฉบับวันที่ 10 ตุลาคม 2470 เรื่อง ราษฎรคืนแล้ว" เป็นบทความเรียกร้องให้ตั้งรัฐสภา โดยเขียนในท่านองว่าเป็นความต้องการของประชาชน ที่ต้องการให้ผู้แทนราษฎรได้เข้าไปมีส่วนบริหารประเทศ โดยยกเหตุการณ์ Blood and Steel ครั้งพระเจ้าซาร์นิโคลัส แห่งรัสเซีย ถูกปลงพระชนม์ เพราะไม่ฟังเสียงราษฎรมาเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบ บทความนี้ทำให้รัฐบาล สอบสวนบรรณาธิการ "สยามรีวิว" แต่ไม่มีการลงโทษ เพราะเกรงจะอื้อฉาว อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ใช้บทความเป็นเครื่องมือ แสดงความคิดเห็นอันเป็นนโยบายของรัฐบาลด้วย โดยใช้หนังสือพิมพ์ ไทย ลงบทความ เรื่อง "คำนิ่ง" แสดงความไม่เห็นด้วยที่รัฐบาลจะต้องเปลี่ยนการปกครองตามประเทศอื่น ๆ โดยให้เหตุผลว่า การเปลี่ยนการปกครองไม่ใช่เรื่องที่จะต้องถือตามสมัยนิยม (fashion) ที่สำคัญคือ ราษฎรส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่พร้อมที่จะรับการปกครองแบบใหม่ เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ทำให้รัฐบาลประกาศพระราชบัญญัติว่าด้วยสมุดเอกสาร และหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2470 ห้ามข้าราชการเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ และห้ามลงข่าวต่างประเทศ อันอาจนำความเสียหายมาสู่ประเทศ

บทความสำคัญที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ส่วนใหญ่มาจากหนังสือพิมพ์ไทยใหม่ เช่น บทความแปลเรื่อง "เกิดบนราชบัลลังก์ ตายบนราชบัลลังก์" ซึ่งแปลจากบทความของ นายวินสตัน เชอร์ชิล (Churchill) นายกรัฐมนตรีอังกฤษ กล่าวถึงความผิดพลาดในการดำเนินนโยบายของพระเจ้าอัลฟองโซ ที่ไม่ยอมปรับปรุงการปกครองให้ทันสมัย จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการปฏิวัติ อีกบทความหนึ่งคือ "ชีวิตของประเทศ" ของ ครทอง บทความนี้มีอิทธิพลอย่างสูง คือ ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางความคิดเห็นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของรัฐบาลใช้วิธีเขียนอย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล ชี้ให้เห็นปัญหาที่เป็นสาเหตุทำให้การปกครองประเทศเจริญล้าช้าว่าเป็นเพราะติดขัดอยู่ที่ข้าราชการชั้นรอง ๆ

บทความที่เขียนกันในช่วงก่อนการปฏิวัติ พ.ศ. 2475 นั้น เป็นบทความการเมืองที่เขียนกันอย่างรุนแรง และมีลักษณะก้าวร้าวถึงสถาบันกษัตริย์ เช่น บทนำส่งเสด็จ "Bon Voyage" คราวเสด็จรักษาพระเนตรที่อังกฤษ และบทความ "ไม่คิดไม่แปลก" ต่างก็ใช้สำนวนโวหารเผ็ดร้อนรุนแรง เพื่อใช้เป็นกระบอกเสียงตอบโต้รัฐบาลให้ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเรียกร้อง การใช้บทความเป็นข้อเรียกร้องอย่างรุนแรงเช่นนี้ นักเขียนบทความหนังสือพิมพ์ได้รับอิทธิพลจากบทความแปล เป็นส่วนสำคัญโดยถือเอาตัวอย่างความสำเร็จในประเทศนั้นมาเป็นแบบฉบับ จึงพยายามเรียกร้องเพื่อให้ได้รูปแบบการปกครองตามที่ตนต้องการ เช่นนั้นบ้าง ฝ่ายรัฐบาลก็จับบทความเป็นเครื่องมือแก้ข่าวและแถลงข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบทางหนังสือพิมพ์ โดยที่ทั้งสองฝ่ายต่างอ้างถึงประชาชนและประเทศชาติ เป็นหลักในการเสนอบทความต่อผู้เสมอ

พ.ศ. 2475 คณะราษฎรเข้าควบคุมกิจการหนังสือพิมพ์และออกประกาศห้ามข้าราชการทวงกรม ต่าง ๆ เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ ยกเว้นบทความทางชนิดซึ่งแปลจากต่างประเทศ จะเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ได้ ต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงของตนเท่านั้น จึงเกิดผลกระทบกระเทือนต่อหนังสือพิมพ์มาก เพราะนักเขียนบทความประจำส่วนใหญ่เป็นข้าราชการที่มีความรู้ดี และสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งสิ้น

3. บทความในปัจจุบัน การเขียนบทความในประเทศไทยในปัจจุบัน มีการขยายตัวของรูปแบบและแหล่งเสนอต่างไปจากอดีตที่ผ่านมา จนสามารถกล่าวได้ว่า บทความในปัจจุบันคือการเขียนสารคดี(สารคดี)สั้นๆ โดยไม่จำกัดรูปแบบ มีจุดมุ่งหมายแสดงข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิดเห็น ข้อเรียกร้อง และอื่นๆ ม.ล. บุญเหลือ เทพสุวรรณ¹ ได้กล่าวสนับสนุนความเป็นจริงเรื่องนี้ไว้ในแนวโน้มนำของสารคดีไทยว่า "...กำลังขยายตัวทั้งทางปริมาณและคุณภาพ..... ส่วนจะคลี่คลายไปในทางใด ในเรื่องนี้ คำตอบก็มาจากรูปแบบของสารคดีนั่นเอง ในปัจจุบันนี้สารคดีเพิ่มรูปแบบขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าจะให้ทำนายอนาคตของสารคดี ที่อาจได้รับยกย่องเป็นวรรณคดีขึ้นมาได้ ดูเหมือนบทความในหนังสือนิตยสารบริษัทน้ำมัน 2 ฉบับ ดังกล่าวแล้ว คือ นิตยสาร "ประทีป" และ นิตยสาร "สามทหาร" แต่มีความเชื่อว่า เมื่อมีการศึกษาเจริญขึ้นอย่างแท้จริง คือมีผู้สนใจกับวิทยาการและความนึกคิดมากกว่าปริญญาบัตร เป็นจำนวนมากพอสมควร สารคดีไทยก็จะก้าวหน้าไปได้อย่างแน่นอน" แหล่งเสนอบทความในปัจจุบันมิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือวารสาร แต่ขยายวงกว้างไปถึง วิทยุ และโทรทัศน์ โดยเฉพาะช่วงเวลา หลังช่วงภาค 20.00 นาฬิกา สถานีโทรทัศน์ทุกแห่งได้เสนอบทความประเภทต่าง ๆ เช่น บทความทางการเมืองต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภัยทางการเมือง เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนหลงผิดไปตามวิธีการโฆษณาชวนเชื่อ บทความที่ให้ความรู้ทางเศรษฐกิจ ภัยทางสังคมและปัญหาอื่น ๆ ที่จะช่วยแก้ไขสังคมให้ดีขึ้น บทความที่มีลักษณะพิเศษและมีอิทธิพลทางด้านจิตวิทยาสังคมมากที่สุด คือ บทความกำแพง และบทความแค้นปลิว ได้เสนอข้อเรียกร้องและปลุกระดมให้เกิดความเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น ในช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และช่วง 6 ตุลาคม 2519 เป็นต้น เป็นบทความปลุกใจที่ใจจดใจจ่อเรียกร้อง รุนแรง มี

¹ม.ล.บุญเหลือ เทพสุวรรณ, "หัวเถี่ยววรรณคดีไทย, "วรรณไวทยาการ (พระนคร:โครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514), หน้า 142-143.

จิตวิทยาในการใช้ภาษาสูง ผลการโฆษณาชวนเชื่อมีอิทธิพลต่อนักเรียนนักศึกษาและประชาชนบางส่วน จนเป็นเหตุให้ก่อปฏิกริยาเรียกร้องและต่อต้านฝ่ายรัฐบาลอย่างรุนแรง ในเหตุการณ์ "วันมหาวิปโยค" เมื่อ 14 ตุลาคม 2516 เกิดเหตุการณ์รุนแรงอีกครั้งที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 นอกจากนี้บทความในปัจจุบันยังสามารถทำรายได้ให้กับผู้เขียนอีกด้วย โดยนำไปรวมพิมพ์เป็นเล่มแล้วออกจำหน่าย เช่น บทความชุด "สยามรัฐ หน้า 5" "ข่าวลอกนา" ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช "คนข้างวัด" ของ ประสพ "คาบที่หมกอยู่ในจิ๋ว" ของ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ "สายลม-แสงแดด" "กรรมของคนข้างวัด" ของ วิชาศ มสวัสดิ์ และบทความของนักเขียนอื่น ๆ

บทความในภาษาไทยมีความสำคัญและมีบทบาททางด้านสังคมดังกล่าวมาแล้วข้างต้นมากกว่างานเขียนประเภทอื่น ๆ สามารถทำให้ผู้เขียนถูกจำถูกหรือมีชื่อเสียง เช่น นักเขียนบางคนได้รับพระราชทานสายสะพาย หรือมีอาชีพจากการเขียนบทความ นอกจากนั้นบทความยังมีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางการเมือง ทางสังคม บางครั้งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล อิทธิพลของบทความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 บทความบางเรื่องช่วยให้ชาติรอดพ้นจากภัยของสงครามโลกครั้งที่ 1 บางเรื่องมีคุณค่าทางภาษาเหนือกว่าบทความอื่นใดในโลก คือ ประกาศเกียรติในการสร้างวัฒนธรรมทางภาษาไทยไว้โดยเฉพาะ เช่น ศิลาจารึกหลักที่ 1 นอกจากนี้ที่กล่าวมานี้ วงการศึกษาในปัจจุบัน ทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาได้บรรจุบทความไว้ในการสอนภาษาไทย โดยมุ่งให้รู้จักวิเคราะห์ วิจัย บทความในฐานะที่เป็นวรรณกรรมปัจจุบันประเภท ทฤษฎีสันตปาฏิยา แต่ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2503 จนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่า

"นักเขียนใหม่มักจนปัญญา ไม่ทราบว่า จะเขียนบทความเรื่องอะไร ประเภทใด เพราะไม่เคยได้รับการศึกษาหรือสังเกตกันมาก่อน แต่ทว่าโดยส่วนรวมแล้ว บท

ความมีอยู่ของคนที่ยาว เขียนไม่มีวันหมดสิ้นได้....." ¹ ทั้งนี้เพราะ

1. หลักสูตร ฉบับ พ.ศ. 2503 ² หลักสูตรฉบับนี้กำหนดความมุ่งหมายในการสอนอ่านไว้ว่าเพื่อให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีและบทความที่สำคัญ ๆ เพื่อได้รับความรู้กว้างขวาง และส่งเสริมให้เกิดความสนใจที่จะอ่านบทความในสิ่งพิมพ์หรืออ่านวรรณคดี ฉบับสมบูรณ์ต่อแต่ไม่กำหนดการสอนอ่านบทความในแนววรรณกรรม ทั้งที่หนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีบทความแสดงความคิดเห็นอยู่ถึง 2 เรื่อง คือ จันทบูรปราศ และลัทธิเอาอย่าง ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีบทความวิจารณ์เรื่อง พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง จดหมายเหตุความทรงจำ กรมหลวงนรินทรเทวี และบทความเบ็ดเตล็ดเรื่องพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระเจ้าลูกยาเธอ แต่ประมวลการสอนที่เป็นคู่มือครูสมัยนั้น ไม่ได้กำหนดวิธีการสอนในเด็กรู้จักลักษณะและองค์ประกอบของบทความ ไม่ได้สอนอ่านตีความ หรือวิเคราะห์คุณค่าของบทความที่กำหนดเป็นแบบเรียน ตัวอย่างเช่น แนวการสอน บทความเรื่องจันทบูรปราศ ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ตามประมวลการสอนของกรมวิชาการ ฉบับ พ.ศ. 2503 กำหนดให้เรียนรู้เพียงประวัติผู้แต่ง ความเชื่อถือในเรื่องปรากฏการณ์ธรรมชาติ ลักษณะการเขียนให้ความชอบอย่างสุภาพ การเรียนการสอน วรรณคดีไทยตามหลักสูตร ฉบับ พ.ศ. 2503 จึงเป็นการเรียนเพื่อจำเนื้อเรื่อง และสอนแบบอ่านเอาเรื่อง ท่องจำบทอาขยานตามที่หลักสูตรกำหนดว่าเพราะ ส่วนการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นนั้น ส่วนมากมักสอนให้สัมพันธ์กับวิชาหลักภาษา เช่น การวิเคราะห์ศัพท์วรรณคดีที่มีรากศัพท์มาจาก

¹ เจื้อ สตะเวทิน, คำบรรยายภาษาไทยอุดมศึกษา เล่ม 2, (พระนคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2510), หน้า 21.

² คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ กว 98/2499 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2499 เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือแบบเรียน.

บาลี-สันสกฤต ประมวลการสอนได้กำหนดการสอนที่ความไว้ในวิชา การใช้ภาษา หัวข้อ
ฝึกการฟังและตีความให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้พูด และในการฝึกทักษะการเขียนนั้น
กำหนดการนักเขียนบทความไว้ในลำดับที่ 16 จากหัวข้อการฝึกทักษะการเขียนทั้งหมด
21 ข้อ ในการสอบไล่ปลายปี กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้เลือกเขียนเรื่องสั้นหรือ
การประพันธ์ประเภทร้อยกรองเป็นส่วนมาก

การจัดหลักสูตรฉบับ 2503 ตามความเป็นจริงที่กล่าวมานี้ จะเห็นตัวอย่าง
ชัดเจนยิ่งขึ้นในหลักสูตรการอ่านระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่
พ.ศ. 2518 กล่าวคือ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดให้ "อ่านบทความหรือ
เรียงความ หรือเรื่องสั้น จับใจความกว้าง ๆ ทำ outline หรือจับใจความอย่าง
ละเอียด ทำโน้ตย่อ"¹ ดังนั้นวิธีสอนอ่านบทความตามที่นิยมในสมัยนั้น จึงเป็นวิธีสอน
อ่านเอาเรื่องบทความ

2. หลักสูตรฉบับ 2518² เปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2503
โดยให้ความสำคัญในการอ่านตีความ วิจาร์ณ และวินิจฉัยคุณค่าสิ่งทีอ่านไว้ในวิชา
ภาษาไทย พ.ศ. 401-ท. 402 เป็นวิชาบังคับชั้น ม.ศ. 4 โปรแกรม 1/2/3 แยกเป็นรายวิชา
หลักภาษา การใช้ภาษา วรรณคดี
ภาษาไทย พ.ศ. 503-ท. 504 เป็นวิชาบังคับชั้น ม.ศ. 5 โปรแกรม 1/2/3 หลักภาษา
การใช้ภาษา วรรณคดี

หลักสูตรได้กำหนดทักษะการตีความไว้ในวิชา การใช้ภาษา หัวข้อ การฟังและการอ่าน
คือ ให้ตีความสิ่งที่ได้รับฟังได้อย่างถูกต้อง ฝึกทักษะการอ่านตีความและทำสารสังเขป

¹ ก่อ สวัสดิพานิชย์, "แนวการสอนภาษาไทย" เอกสารนิเทศการศึกษา
ผู้มีวิชาภาษาไทย ฉบับที่ 117 พระนคร : (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู,
2514), หน้า 4.

² กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518
(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สารพัดช่าง 2518).

จากบทความวิชาการ วิจารณ์ วิจัย คุณค่า และเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่าได้

การอ่านและเรียนบทความโดยเฉพาะนั้นบรรจุไว้ในวิชา การประพันธ์ คือ ท.041 ซึ่งเป็นวิชาเลือก ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โปรแกรม 2/3 ได้ฝึกการเขียนบทความโดยเลือกจากรายชื่อการเขียนประเภทอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม นับได้ว่าหลักสูตร ฉบับ พ.ศ. 2518 เชื้อต่อการสอนอ่านที่ ความบทความที่กำหนดให้เป็นแบบเรียนได้มากกว่า หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2503 แต่ผล การเรียนการสอนยังก้าวไม่ทันความเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร เพราะครูยังคงใช้วิธีสอน แบบบรรยาย หรือครูเป็นผู้กำหนดบทบาทเสียเอง เพื่อเร่งให้สอนจบตามหลักสูตร จาก ผลการวิจัยของการศึกษาชั้นปริญญาตรีและโท แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการ เรียนการสอนภาษาไทย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2507-2518 ปรากฏว่า ครูยังยึดการ สอนแบบครูเป็นผู้บอกและอธิบายตามตัวหนังสือ ให้โอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อย ครูเป็นผู้กำหนดความคิดในเรื่องนั้น แล้วจึงขอให้เห็นคล้อยตาม แม้แต่การตอบข้อสอบ ประเภทแสดงความคิดเห็น ครูมักจะกำหนดความคิดให้เป็นไปตามกรอบที่ครูต้องการ หากคนใดเห็นต่างไปจากเหตุผลของครูมักจะได้คะแนนน้อย เด็กจึงเบื่อและมีทัศนคติ ไม่ดีต่อภาษาไทยทุกรายวิชา เพราะการเรียนเป็นการจำข้อเท็จจริง จำเนื้อหาของเรื่อง ไว้ทำข้อสอบ คนที่จำรายละเอียดได้มาก ตอบเกี่ยวกับความจำได้มาก มักจะได้คะแนน สอบเป็นเยี่ยม ระบบการเรียนการสอนจึงไม่มีสิ่งใดเป็นความใหม่ แม้จะใช้หลักสูตรใหม่ ฉบับ 2518 ปัญหาสำคัญที่สุด คือ ความบกพร่องในการจัดทำหนังสือแบบเรียนภาษาไทย รายวิชา ท.401-ท.402 และ ท.503-ท.504 ของกรมวิชาการที่ไม่ช่วยเสริมพื้นฐาน ความรู้ของครูในส่วนใดมากไปกว่า คำอธิบายศัพท์ท้ายเรื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับแบบ เรียน วรรณคดีไทยที่จัดทำตามหลักสูตรฉบับ 2503 แล้วแบบเรียนเก่ายังช่วยเสริมความรู้ของครู ได้มากกว่า เช่น บทเรียนเรื่อง บทพากย์โขนรามเกียรติ์ ชุด นางลอย และเอราวัณ กล่าวถึงที่มาของการเล่นโขนและประเภทของโขนก่อนจะเริ่มเนื้อเรื่อง เพื่อเป็นความรู้ เสริมประสบการณ์ของครูและนักเรียน แต่เมื่อปรับปรุงหนังสือแบบเรียนใหม่ได้ตัดความรู้

เสริมที่เป็นประโยชน์เหล่านี้ ออก รวมทั้งไม่ได้เสนอแนะแนวการสอน กิจกรรมเสนอแนะ หรือวิธีวัดผลใด ๆ ไว้ท้ายเรื่อง หรือแยกจำหน่ายเป็นคู่มือครูโดยเฉพาะ จึงทำให้ครู มองไม่เห็นแนวการสอน เป็นข้อบกพร่องที่มองข้ามปัญหาที่จะเกิดกับครูและนักเรียน ทางจังหวัดค่อนข้างมาก

เหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยทำการวิจัยเรื่อง การสอนวรรณกรรมบทความความค้ว การ อ่านที่ความเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. การสอนอ่านที่ความ เป็นการอ่านที่ทำให้นักเรียนรู้จักหา "ทรัพย์สินทาง บัญญา" และ เลือกริโภค "อาหารทางความคิด" ด้วยตัวเอง เป็นการอ่านที่สนอง ความต้องการอ่านในวัยรุ่น เพราะ "นักเรียนต้องการสิ่งที่จะเร้าความคิด ความรู้สึก ให้เจริญขึ้น เพื่อให้เกิดความเป็นผู้ใหญ่ หรือเมื่อถึงวัยหนุ่มสาว นักเรียนวัยนี้จึงต้อง การความเจริญทั้งทางค่านิยม อารมณ์ และทางจิตใจ โดยเฉพาะอาหารทางความ คิด และการสอนอ่านที่ความเป็นการสอนอ่านความคิดของผู้เขียนเป็นเบื้องต้น"¹ ดังนั้นการอ่านที่ความจึงเป็นความจำเป็นที่ต้องนำมาสอนอ่านวรรณกรรมบทความที่ กำหนดไว้ในแบบเรียนภาษาไทย ท. 401-ท. 402 และ ท. 503-ท. 504 ทั้ง 9 เรื่อง ตามที่ระบุไว้ในขอบเขตของการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่อง "ภาษากฎหมายไทย" ซึ่งต้องใช้การอ่านที่ความโวหารกฎหมาย ส่วนบทความเรื่อง "เมืองฟ้าสว่าง" ของ คร. มยุร วิเศษกุล เป็นบทความแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และสังคมปัจจุบันที่ นักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ด้วย ดังนั้น การอ่านที่ความจึงจำเป็นสำหรับนักเรียนวัยนี้อย่างมาก เพราะนำไปสู่การอ่านขั้นสูง คือ วิเคราะห์วิจารณ์ต่อไป

¹ มนุญ เหลือ เทพสุวรรณ, "วิชาการวรรณกรรมศึกษา สิ่งการสอนและวิธีการสอน," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 7 (กรกฎาคม 2516) : 22-23.

2. การสอนบทความในต่างประเทศ จากผลการสำรวจความนิยมอ่านบทความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสหรัฐอเมริกา¹ ปรากฏว่า นักอ่านวัยผู้ใหญ่ประมาณ 3 ใน 4 ส่วน ของจำนวนผู้อ่านทั้งหมดนิยมอ่านบทความกันมากขึ้น ที่เหลือเพียง 1 ใน 4 ส่วน สนใจนวนิยาย และเรื่องสั้นที่เป็นเช่นนี้เพราะ บทความนั้นเขียนขึ้นจากข้อเท็จจริง เป็นหลัก และผู้อ่านสามารถนำมาใช้ประโยชน์ โดยนำมาเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องได้ ส่วนนวนิยายและเรื่องสั้นเป็นเรื่อง เสริมแต่ง ซึ่งกล่าวถึงความจริงเพียงส่วนน้อย โดยเหตุที่บทความเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ จึงทำให้ผู้อ่านสนใจบทความกันมากขึ้น จากยอดสำรวจตลาดหนังสือของนิตยสารไทม์² ในสหรัฐอเมริกา รายงานว่า หนังสือประเภทบทความหรือสารคดีขายดีที่สุด และเรื่องที่ต้องพิมพ์ในนิตยสารเป็นบทความถึง 75% ความนิยมอ่านบทความ ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในวงการศึกษา ครูจึงเปลี่ยนวิธีการสอนเดิมมาเป็นอ่านบทความแนววรรณกรรม (Tend to read Non-Fiction as literary) โดยจัดลำดับการสอนเป็น 2 ตอน คือ การอ่านครั้งแรกเพื่อให้รู้จักลักษณะ บทความ วิธีการเขียน ภาษาที่ใช้ การอ่านครั้งที่สอง เป็นการเปรียบเทียบบทความ ที่เลือกมาอ่านกับบทความเรื่องอื่นที่ เคยอ่านมาแล้ว ด้วยวิธีอ่านแบบวิเคราะห์ วิจัย จุดมุ่งหมายผู้เขียนและแนวการเขียน เป็นการอ่านเพื่อวินิจฉัยคุณค่าของบทความในแง่ที่เป็นงานที่ดี คือ สร้างภาพในใจแก่ผู้อ่าน (imaginative)

¹Samual Beckoff & Barnett A. Sangdle, "Introduction to Nonfiction" in New Dimensions in Literature, (New York: McCormick Mathers Publishing Company, 1965) p.44.

²William B. Hartley, "Article Writing Today", in The Writer's Handbook, Edited by A.S. Burack (Boston: The Writer, 1974), p. 328.

ปัญหาและเหตุผลดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจอย่างมาก จึงทำการวิจัยเรื่อง "การสอนวรรณกรรมบทความระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ด้วยวิธีสอนอ่านตีความ เพื่อนำผลวิจัยไปเป็นแนวการสอนบทความ ในลักษณะวรรณกรรม (as literary) และเพื่อให้การเรียนการสอนบทความในภาษาไทย มีประสิทธิภาพบรรลุผลตามหลักสูตร 2518 ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนนำไปเป็นข้อวินิจฉัยปัญหาที่เคยถามว่า

"เรียนวรรณคดีไทยทำไมกันครับ ผมอ่านเองก็รู้เรื่อง" โดยมีขอบเขตและวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บทความตามรายชื่อที่กำหนดไว้ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย รายวิชา พ.401-พ.402 และ พ.503-พ.504 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 องค์ประกอบของบทความ
- 1.2 จุดสำคัญในการตีความ
- 1.3 คุณค่าของบทความ
- 1.4 ความเหมาะสมกับวัย

2. นำผลการวิเคราะห์บทความจากข้อ 1 มาสร้างบทเรียนทดลองสอนและแบบทดสอบขึ้น 3 หน่วย นำไปทดลองสอนตีความกลุ่มควบคุม และสอนอ่านเอาเรื่องกลุ่มทดลอง

3. เปรียบเทียบวิธีสอนอ่านตีความกับวิธีสอนอ่านเอาเรื่องว่าวิธีใดจะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงกว่ากัน โดยการทดสอบค่า Z Test

4. เพื่อเผยแพร่แนวการสอนอ่านตีความวรรณกรรมบทความตามวิธีที่ทำเป็นบทเรียน ทดลองสอน และเพื่อช่วยให้ครูเกิดความคิดริเริ่มในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ เลิมนั้นจากแนวตัวอย่างที่แสดงไว้ในกาวิจัย เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถตีความการอ่านที่นอกเหนือจากบทความได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. รายชื่อบทความที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้ เป็นเรื่อง ที่กำหนดไว้ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย รายวิชา ท.401-ท.402 และ ท.503-ท.504 ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 จึงไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่ ฉบับ พ.ศ. 2520 ซึ่งตัดบทความชุด "เมืองฟ้าสาบ" ของ ดร.มยุร วิเศษกุล ออก พร้อมกับเรียงลำดับเรื่องขึ้นใหม่ให้เหมาะสมตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและจัดทำสื่อการเรียนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทความที่นำมาวิเคราะห์ ในงานวิจัยเรียงลำดับได้ดังนี้

1. ความหวังของชาติกับอวสานและอวสาน
พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นราชินีพงศุภภัณฑ์
2. ชีวิตมหาวิทยาลัย พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
3. เมืองฟ้าสาบ ดร. มยุร วิเศษกุล
ปูชนียชนในแผ่นดิน
บุคคลหรือบุคคล
ความเจริญกับชนบท
4. การประหยัค พลเรือตรี หลวงวิจิตรวาทการ
5. ภาษากฎหมายไทย นายธานีทร ทรัพย์วิเชียร
6. การส่งเสริมการเกษตรไทย นายท่านอง สังคาลนิช

2. บทเรียงทดลองสอน เป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหลักและผลการวิเคราะห์บทความ แล้วนำไปทดลองสอนโดยใช้เวลาสอน 2 ครั้ง ครั้งแรกให้ความรู้เรื่องบทความ ครั้งที่สอง สอนการอ่านตีความบทความกับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมสอนอ่านเอาเรื่อง

3. กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 โปรแกรม 1/2/3 โรงเรียนวชิราวุธ จำนวน 80 คน ซึ่งได้จาก

วิธีสุ่มตัวอย่าง (simple random sampling) แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 40 คน ใช้วิธีสอน อ่านตีความบทความและกลุ่มควบคุม 40 คน ใช้วิธีสอนอ่านเอาเรื่องบทความ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำว่าบทความที่ใช้ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยถือตามความหมาย ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันทั่วไปในปัจจุบัน คือหมายถึงการเขียนสารคดีสั้น ๆ โดยไม่จำกัดรูปแบบการเขียน แต่ต้องมุ่งประกอบตรงตามหลักการวิเคราะห์ พรรณกรรมสารคดี คือมี ความน่าสนใจ เรื่อง และความลงท้าย และผู้วิจัยจะเรียกเรื่องที่น่าสนใจวิเคราะห์ทั้ง 9 เรื่องนี้ว่าบทความทุกเรื่อง เพื่อให้ตรงตามเกณฑ์ซึ่งตั้งไว้ในการศึกษา
2. ผู้วิจัยถือว่า พื้นฐานความรู้ภาษาไทยของนักเรียนทั้ง 80 คน เท่าเทียมกัน คือ ไม่เคยเรียนการอ่านตีความ ไม่เคยเรียนบทความในแนวตีความ และวิเคราะห์คุณค่ามาก่อน
3. บทเรียนทดลองสอนนี้เป็นเพียงเครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อทดลองเปรียบเทียบผลการวิจัยระหว่างการสอนอ่านตีความ กับการสอนอ่านเอาเรื่องบทความเรื่องเดียวกันว่าให้ผลต่างกันหรือไม่ และวิธีสอนแบบใดจะเกิดประโยชน์ในการเรียนมากกว่ากัน จึงเป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นตามขอบเขตนี้โดยเฉพาะนำหากไปสอนจริงอาจต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมโดยพิจารณาถึงนักเรียนเป็นหลัก

สมมุติฐานการวิจัย

หลังทดลองสอนตามบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนกลุ่มใดควรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถตีความบทความเรื่อง ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้อง และแตกต่างจากอีกกลุ่มหนึ่ง

การดำเนินงานการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าหลักเกณฑ์การวิจัยและการสร้างข้อทดสอบจากหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 คู่มือการสร้างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม คู่มือการสร้างข้อทดสอบ แบบเรียนภาษาไทยรายวิชา ท.401-ท.402 /ท.503-ท.504 งานวิจัย และตำราที่เกี่ยวข้องกับบทความและการตีความ บทความจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ แล้วนำมาสร้างเป็นแบบเรียนและข้อทดสอบ

2. วิเคราะห์บทความทุกเรื่องตามรายชื่อที่กำหนดไว้ในแบบเรียนภาษาไทย ท.401-ท.402 และ ท.503-ท.504 ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ 2518 โดยผู้วิจัยสร้างหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ขึ้นจาก หลักการสอนอ่านวรรณกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักการพิจารณาลักษณะวรรณกรรมวัยรุ่นประเภทสารคดี สำหรับหลักเกณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อการวิเคราะห์บทความนี้ผู้วิจัยเรียกว่า "องค์ประกอบการวิเคราะห์บทความ" เพื่อสะดวกในการวิจัย โดยประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 องค์ประกอบของบทความ
- 2.2 จุดสำคัญในการตีความ
- 2.3 คุณค่าของบทความ
- 2.4 ความเหมาะสมกับวัย

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

3.1 บทเรียนทดลองสอน สร้างจากบทความที่วิเคราะห์แล้วตามข้อ 2 และเป็นเรื่องที่นักเรียนต้องการอ่านมากที่สุดคือร้อยละ 55 จากประชากร 80 (จากแบบสำรวจความต้องการอ่านบทความที่ครูทำขึ้นประกอบ) คือเรื่อง ชีวิตมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยแบ่งบทเรียนเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องบทความ

ตอนที่ 2 เนื้อหาในบทความอัตชีวประวัติ

เพื่อความสะดวกในการใช้วิธีสอนและสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาทั้ง 2 ตอน
ทำเป็นบทเรียนขึ้น 3 หน่วย และเรียกต่างกัน ดังนี้

เนื้อหา ตอนที่ 1 เรียกบทเรียน หน่วยที่ 1 ให้ความรู้ทั่วไปเรื่องบทความ ทั้งกลุ่ม
ทดลองและควบคุมพร้อมทั้งทดสอบด้วยแบบทดสอบ ก

เนื้อหา ตอนที่ 2 ประกอบด้วยบทเรียนหน่วยที่ 2 และที่ 3 เพราะใช้วิธีสอนและตั้ง
ความมุ่งหมายต่างกัน คือ บทเรียน หน่วยที่ 2 ใช้วิธีสอนด้านที่ความกับกลุ่มทดลองและ
ทดสอบด้วยแบบทดสอบ ข. บทเรียนหน่วยที่ 3 ใช้กับกลุ่มควบคุม คือ สอนตามวิธีเดิม
ด้วยการอ่านเอาเรื่องและทดสอบด้วย แบบทดสอบ ค.

3.2 แบบทดสอบ

แบบทดสอบ ก. ทดสอบความรู้ทั่วไปเรื่องบทความ

แบบทดสอบ ข. ความสามารถตีความ เนื้อหาในบทความอัตชีวประวัติ

แบบทดสอบ ค. ความรู้ความเข้าใจ เนื้อหาในบทความอัตชีวประวัติ

3.3 อุปกรณ์การสอน เป็นเอกสารประกอบการเรียนและแนวคำถาม

เพื่อเสริมเนื้อหาการเรียนบทความ

4. ทดลองสอนบทเรียน และวัดผล

5. สรุปผล การวิจัยและเสนอแนะการสอนอ่านตีความบทความ

6. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบจากความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ

คะแนนทดสอบ การอ่านตีความ ซึ่งได้ทำแบบทดสอบ ข ในข้อ 3.2 โดยการทดสอบ

ค่า Z Test

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางใหม่ในการพัฒนาการเรียนการสอนบทความจากแนวการสอน
อ่านเอาเรื่อง วัดความจำมาเป็นการสอนอ่านตีความ และวิเคราะห์คุณค่าบทความที่อ่าน

2. เป็นแนวทางในการวิจัย การสอนบทความด้วยวิธีใหม่ ๆ ต่อไป หรือเป็น
แนวความคิดริเริ่ม สำหรับผู้สนใจ "วรรณกรรมวัยรุ่นและหนุ่มสาว" ได้หาวิธีจัดทำ
วรรณกรรมเฉพาะวัยในลักษณะการวิจัยวรรณกรรมตนเอง

3. ส่งเสริมครูให้เข้าใจถึงความจำเป็นในการอ่านที่ความงานเขียน ลักษณะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากบทความ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถ วิเคราะห์ วิจารณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียน วรรณกรรมด้วยตัวเอง

ศัพท์เฉพาะและคำจำกัดความ

บทความ	หมายถึง	บทความปัจจุบันและเป็นบทความในความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจ คือ การเขียนสารคดีสั้น ๆ ที่ประกอบด้วยความนำ เนื้อเรื่อง ความลงท้าย ไม่จำกัดรูปแบบ การเขียนและแหล่งเสนอ ทั้งนี้รวมทั้งบทความทั้ง 9 เรื่องที่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ด้วย
บทความอัตชีวประวัติ	หมายถึง	การเขียนเล่าประวัติตนเอง ด้วยลักษณะของการเขียนบทความตามความหมายปัจจุบัน
อ่านที่ความ	หมายถึง	การอ่านโดยใช้ความคิดพิจารณาสารที่ผู้เขียนแสดงออก ด้วยคำ คำสัญลักษณ์ โวหาร เนื้อเรื่อง เพื่อหาความหมายซ่อนเร้น และติดตามความคิดผู้เขียน
อ่านเอาเรื่อง	หมายถึง	การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยเก็บความตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อเก็บความรู้ไว้คอยข้อทดสอบที่วัดความจำ โดยครูเป็นผู้กำหนดความรู้และความคิดผู้เรียน
บทเรียน	หมายถึง	บทเรียนทดลองสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว เพื่อใช้ทดลองเปรียบเทียบผลการสอนที่ความและอ่านเอาเรื่อง

ข้อทดสอบ	หมายถึง	ข้อทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อวัดผลการเรียนการสอนตามบทเรียน ทดลองสอนและตามหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย
เอกสารประกอบ- การเรียน	หมายถึง	ความรู้เพิ่มเติมเพื่อเสริมประสบการณ์ สรุปเนื้อหาบทเรียนหรือตัวอย่างหรืออาจเป็นคำถามประกอบการเรียนบทความให้เข้าใจ เพื่อประโยชน์ในการตีความหรือแสดงความคิดเห็น
นักเรียน	หมายถึง	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 โปรแกรม 1/2/3 โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
ผู้สอน	หมายถึง	ผู้วิจัย
วรรณกรรมบทความ	หมายถึง	งานเขียนทุกชนิดที่มีองค์ประกอบและวิธีการเขียนเข้าลักษณะคำจำกัดความของบทความตามความหมายในปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย